

DANI AUSTRIJSKE KULTURE Veleposlanik Austrije Markus Wuketich održao predavanje

Povezivanje dviju zemalja bogatom tradicijom i kulturom

Ovoga puta, u svome je predavanju na hrvatskom jeziku, predstavio očuvane elemente nematerijalne kulturne baštine iz austrijske pokrajine Gradišće, najmlađe pokrajine Republike Austrije, upisane na UNESCO-ovu listu

Vanessa BEGIĆ

PULA » U sklopu Dana austrijske kulture, na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, na Fakultetu ekonomije i turizma »Dr. Mijo Mirković« veleposlanik Republike Austrije u Hrvatskoj, dr. sc. Markus Wuketich, održao je zanimljivo predavanje na hrvatskom jeziku pod naslovom »Očuvanje nematerijalne kulturne baštine na listi UNESCO-a u Gradišću & Barjaktari iz Neckenmarkta na Festi sv. Vlahac«.

Istaknuti je to diplomat s bogatim iskustvom (Beograd, Helsinki, Budimpešta, Ukrajina, Slovačka) te od 2019. godine u Republici Hrvatskoj.

Na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli već je ranije održao iznimno zanimljivo predavanje o gospodarsko-diplomatskim odnosima između Republike Hrvatske i Austrije.

Najmlađa pokrajina

Ovoga puta, u svome je predavanju na hrvatskom jeziku, predstavio očuvane elemente nematerijalne kulturne baštine iz austrijske pokrajine Gradišće, najmlađu pokrajinu Republike Austrije upisane na UNESCO-ovu listu, tradiciju barjaktara iz Neckenmarkta te njihovu povezanost s dubrovačkom Festom svetog Vlahac, što svakako doprinosi dubljem razumijevanju kulturnih veza između ovih dviju zemalja. Dakako, valja naglasiti višejezičnost pokrajine Gradišće, u kojoj su četiri službene jezika: njemački, hrvatski, mađarski i romski, odnosno, kako je rekao, *roman*.

Veleposlanik je okupljenima predstavio raznolik kulturni mozaik austrijske pokrajine Gradišće (Burgenland), poznate po svojoj

Marieta Djaković i Markus Wuketich

višekulturalnosti, s naglaskom na nematerijalnu baštinu uvrštenu na UNESCO-ov popis. Među najzanimljivijim elementima istaknuti su modrotisak – tradicionalna tehnika

PLAVI TISAK

Nematerijalna kulturna baština u Gradišću pod zaštitom UNESCO-a obuhvaća gradišćansko indigo-plavo ručni plavi tisak na platnu

tiska na tekstilu, zidanje kamina, slastičarska umijeća, kao i očuvanje jezika i pjesama te prezentacija o izvižanju barjaka u mjestu Neckenmarkt, drevna tradicija koja se na osebujan način povezuje s dubrovačkom Festom sv. Vlahac. Nežidersko jezero (Neusiedler See), naveo je, je neuobičajeno plitko – na najdubljoj točki duboko je svega oko 1,8 metara.

- Unatoč velikoj površini, jezero ima vrlo mali volumen vode. Nematerijalna kulturna baština u Gradišću pod zaštitom UNESCO-a obuhvaća

“ Osim njemačkog ili mađarskog, mnogi govore i gradišćansko-romski. Taj je jezik dio romskoga jezika (romani), koji širom svijeta govori oko šest milijuna ljudi. To nije romanski govor podrijetlom (ne potječe iz latinskoga), već je srodan indijskom sanskrtu

bijeli. Nakon toga se vosak uklanja. Rezultat je plava tkanina s bijelim uzorkom. Što se tiče izgradnje peći i kamina u Gradišću, treba istaknuti da bi industrijalizacija Europe bila nezamisliva bez tvorničkih dimnjaka. U 19. i 20. stoljeću ti su dimnjaci građeni od opeke. U srednjogradišćanskom mjestu Neutal živjelo je puno stručnjaka za zidanje peći i dimnjaka, a njihova je stručnost bila tražena diljem Europe. Danas se za izgradnju dimnjaka koriste čelik i armirani beton, naveo je.

Bilo je govora i o jeziku gradišćanskih Roma.

- Osim hrvatskog, njemačkog i mađarskog, mnogi govore i romski. Taj je jezik dio romskoga jezika (romani), koji širom svijeta govori oko šest milijuna ljudi. To nije romanski govor podrijetlom (ne potječe iz latinskoga), već je srodan indijskom sanskrtu. Preci gradišćanskih Roma došli su u Europu iz sjeverne Indije u srednjem vijeku. Od 14. stoljeća Romi žive u Gradišću. Neke riječi iz romskog jezika ušle su u njemački, primjerice

izraz »auf etwas Bock haben« (imati volju za nešto) vjerojatno potječe od romske riječi za glad – bokh. Tradicija mahanja zastavom u Neckenmarktu potječe iz 1620. godine: tada su poljoprivrednici iz Neckenmarkta pritekli u pomoć knezu Esterhazyju u bitci kod Lackenbacha. U znak zahvalnosti, knez je općini darovao, među ostalim, i zastavu. Ona se danas čuva u okviru Časnog bratstva mladića iz Neckenmarkta, kazao je između ostalog u svome predavanju.

Dijalekti

U završnom dijelu predavanja, dr. Wuketich dotaknuo se i bogate kulturne baštine gradišćanskih Hrvata, uz spomen na pjesnika i jezikoslovca Matu Meršića Miloradića, čije su stihove mogli čuti i prisutni.

Gradišće je najistočnija savezna pokrajina Austrije, treća najmanja po površini i najmanja po broju stanovnika, a graniči s Donjom Austrijom i Štajerskom na zapadu, s Mađarskom na istoku te na sjeveru sa Slovačkom i na jugu sa Slovenijom. Gradišće je povijesno i geografski pogranična zemlja. Glavni grad savezne države je Eisenstadt (Železno). Bogata povijest Gradišća ostavila je brojne tragove u krajoliku, objektima i arhitekturi. U toj regiji živi jedna od najvećih skupina Hrvata izvan domovine i očuvali su gradišćansko-hrvatski kroz 500 godina. Oni, kazao je veleposlanik, govore sva tri hrvatska dijalekta, a mnogo je i čakavaca među njima.

Manifestacija je održana uz veliko zalaganje, trud i entuzijazam sestara Djaković - Kristine i Mariete, a u organizaciji Fakulteta ekonomije i turizma »Dr. Mijo Mirković« Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli i uz potporu Austrijskog kulturnog foruma Zagreb te zahvaljujući radu i trudu izv. prof. dr. sc. v. d. proročtorice Sveučilišta Ksenija Černe.

Neusiedler See

Bogatstvo prirode i baštine